

Ragnar Rommetveit

1924-2017

TEKST

Astri Heen Wold

PUBLISERT 5. desember 2017

RAGNAR ROMMETVEIT døde 11. juni, nær 93 år. Med han er en bauta i norsk psykologi gått bort.

Etter lærerskolen på Stord begynte Ragnar i 1948 å studere psykologi med tanke på magistergrad og forskerkarriere. Han tok doktorgraden i 1953, ble dosent i 1954 bare 29 år gammel og fem år senere professor. Han var da den andre – etter Harald K. Schjelderup – som ble utnevnt til professor i psykologi som egen disiplin ved Universitetet i Oslo. I 1994 gikk han av for aldersgrensen. Han publiserte en lang rekke bøker og artikler, var gjesteforsker ved universiteter i USA, Nederland og Sverige og var høyt anerkjent både nasjonalt og internasjonalt. Han var en aktiv forsker og en dyp tenker med store kunnskaper og en klar tverrfaglig tilnærming. Samtidig var han ydmyk, spørrende, raus og inkluderende – både som lærer, kollega og venn.

Da Ragnar begynte å studere psykologi, var det få lærere i faget. Den som fikk størst betydning for ham, var ingen psykolog, men filosofiprofessor Arne Næss. Ragnar hadde også tett kontakt med Institutt for samfunnsforskning, som sto helt sentralt i etableringen av norsk samfunnsvitenskap. Instituttet inviterte en rekke amerikanske gjesteforskere, og skapte et aktivt forskningsmiljø.

Fra tidlig på 60-tallet var Ragnars hovedfokus språk og kommunikasjon. Hans tilnærming er grunnleggende sosialpsykologisk. Han ville forstå språk som innfelt i kommunikasjon, og understreket at mening ble skapt av samtalepartnere sammen. Han tok klart avstand fra rent individualpsykologiske og kognitive tilnærminger, som han fant i store deler av den amerikanske psykolingvistiske forskningen, representert, blant annet, av lingvisten Chomsky og psykologen G.A. Miller. Selv var han inspirert av europeiske tenkere, som Wittgenstein, senere også av russiske som Vygotsky og Bakhtin. Med dem kom språket som kulturbærer tydeligere fram i tekstene hans. Ragnar beskrev sin tilnærming som dialogisk og som et alternativ til den dominerende monologiske.

Ragnar kunne ha en nesten utopisk målsetting med arbeidet sitt. Han ønsket å arbeide fram en måte å forstå språket på som kunne gi et felles teoretisk grunnlag for eksempelvis psykologi, språkvitenskap og filosofi. Han ville være en brobygger mellom fagene. Og han ønsket mer enn det. Han ønsket at hans vitenskapelig dypt forankrede kunnskap skulle være av en slik art at den kunne formidles til en god venn mens de sammen fisket en stille og vakker kveld på fjorden utenfor Stord.

Jeg har kjent Ragnar fra tidlig i min studietid og helt til han døde. Da jeg vokste opp, var diskusjoner om språk et tilbakevendende tema rundt middagsbordet i min familie. Som psykologistudent leste jeg derfor med stor nysgjerrighet det lærebøkene skrev om dette. Men jeg ble alltid skuffet. Så, tidlig på 60-tallet, startet Ragnar åpne seminarer om språk og kommunikasjon. Jeg gikk. Undervisningen fenget, og jeg ble værende. For første gang møtte jeg diskusjoner som kunne knyttes til, og utvide, den kunnskap jeg som vanlig menneske hadde med meg om språk og kommunikasjon.

Takk, Ragnar, for vennskap, kunnskaper, inspirasjon og utfordringer for tanken. Jeg – og mange med meg – vil stadig vende tilbake til det du har skrevet.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 55, nummer 12, 2017, side 1211

TEKST

Astri Heen Wold